

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer, kedden és pénteken.
 Á r a :
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő irodája:
 Klastromutcza 564 szám.
 Kiadó-hivatal ugyanott.

NEMERE.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
 4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden ígatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alkusz szerint. — Hirdetések fölvetnek a szerkesztőségénél.

Előfizetési felhívás

„NEMERE“

ezimű politikai, közgazdászati és társadalmi lap III. — 1873. évfolyamára.

Előfizetési árak:

Márczius—december	5	frt.	—	kr.
Márczius—szeptember	3	„	50	„
Márczius—juni	2	„	—	„
Egy óra	—	„	50	„

A „Nemere“ egész tiszta jövedelme a „székely nemzeti történet“ megírása jutalomdíjára van szánva.

A „Nemere“ szerkesztősége.

Háromszék értelmiségéhez.

A háromszéki protestans egyet közgyűlése márczius 20-ára S.-Szt. Györgyre be van hívva. Önöknek uraim! kikhez ezen szavamot intézem, tudniok kell, mi a protestans egyet általában; kell tudniok azt is, mit akar az általános országos egyetnek háromszéki fiókegyete. Mai korban az értelmiségnek mulaszthatlan kötelessége az ily nagy horderejű napi dolgokkal tisztában lenni. De még sem lesz felesleges, ha szabályainkból kirom azon legnevezetesebb pontokat, melyek a mi fiókegyetünk munkássági körét világosan feltüntetik. Ezek a következők: népiszkolák, kiseddóvodák, gyermekkertek, árvaházak létesítésére s virágzására munkálkodni; a felnőttek oktatását elősegíteni; koldulás megszüntetésére szegények házáat alapítani mindenütt, a hol lehet; népkönyvtárak, takarékpénztárak, temetkezési, mértékletességi egyetek állítására mindent tenni; híj és jó eselédék képzésére jutalmakat tűzni. Ezek mind oly dolgok, melyeket maga a humanismus követel, s a melyeknek előmozdítását éppen az értelmiségnek egyenesen kötelességévé teszi. Ugyanis ma már az élet, korunk miveltsege nem tűri el azt, hogy a szerencsésebb sors által miveltsegeben és vagyonságban emelkedettebbek csak magoknak éljenek, s figyelmökön kívül hagyják a magokon kívül lévő olyanokat, kik kevésbé szerencsés sorsban részesültek. Ma az idő megköveteli ama szép krisztusi elv valósítását, hogy az erősebbek az erőtleneket támogassák, s mindnyájan egymásnak terhét hordozzátok. Egészen kijöttünk abból a korból, melyben az ember, ki nem volt rá szorulva arra, hogy folytonos munkával keresse kenyerét, ha reggel napi dolgait elrendezte pipára nyújtott, s elfüstölte semmittevésben vagy legfennebb kapuba kiülve elbeszélgette boldog társaival a napot. Most dolgozni kell mindenkinek, dolgozni a társadalom közjávára, s ez uton keresni a mindennapi kenyérrel egyformán szükséges becsületet.

Háromszék értelmisége mit dolgozik? hol mozog termékenyen esze? hol választott tért magának áldozatkészsége? Százakra menő eszes lelkes fiai, ezekre menő gazdag birtokosai hol mit állítottak elő, mit a közboldogság épületéül felmutassanak? miben fáradsanak, mi állandóan érdemökre szolgál? minő munkássággal keresik a becsületet? A protestans egyet másfél éve indult meg itten: voltak gyűlései is már, programját annak idejében közzé tettük, hivatunk, kértünk, buzdítottunk mindenkit pártolására . . . hányan lettek tagjaivá? Egy leányárvaház ügyét mozgattuk: hallszik-e az értelmiség buz-

ditó mozgása, látszik-e tette terítő áldozata e nagy és szép ügyben? S.-Szt. Györgyi iskola ott áll félben; sietnek-e földet követ megmozgatni, hogy felépüljön áldására Háromszéknek? Mit dolgoznak uraim! Háromszék értelmis derék fiai? hol vannak? mivel töltik a drága időt? . . . Meghívom mindnyájukat a márczius 20iki protestans egyeti gyűlésre, s kérem — szívből kérem: jőjjenek el. Sehol sincs a világon szebb helye egy gazdag urnak, mint ott hol a szegények boldogításáról tenáskoznak; nincs jobb helye a szegény értelmis embernek, mint az, hol eszével szolgálhat a közértelmiség s közérkölesiség előmozdítására. Ilyen hely a protestans egyet közgyűlése. Azon nemes irány, melyet az egyet maga elé tűzött, azon életszükségek, melyeket munkássága tárgyaivá tett, az az emelkedett cél, mely felé törekszik, olyan dolgok, hogy Háromszék értelmiségének seregesen kellene oda tódolnia, s nemes versenyt indítania a nemes munkában. Nézzenek fel uraim! miként mozog a világ mindenütt a felnőttek oktatása, árvák elhelyezése, lelenczek megmentése, szegények táplálása s a t. s a b. ügyében. Olvassák a számnélküli társulatoknak, egyeteknek pezsgő munkásságát, egy lelkes Nádasdynak, Pálfynak szívét megragadó nemes alapítványát, s gondoljanak utána, hogy mit kíván a mostani kor a nagyoktól, mit vár általában az értelmiségtől. — Jőjjenek uraim! a protestans egyet gyűlésébe! ismételtén is hívom. Ne nézzék azt, hogy a papok mozgatták ezt az ügyet. Mi mozgattuk, mert más nem volt ki mozgassa. De legnagyobb készséggel és lelki örömmel hátra állunk mi s visszük a terhet a legutolsók között, csak hogy elől láthassuk önöket!

Minő szép lenne, ha Háromszék szép és nagy értelmisége márczius 20-án megtöltve a város nagy termét, kezét tenne a nemes munkára, melyet a kor humanismusa nyilván vár tőle, s melynek végezése által ezeknek boldogságát biztosítaná, magának a legszebb és legdrágább emberi vagyont: a nemes munka által szerzett becsületet kiérdemelné! Csak jó akarat kell itt, a mi megvan mindenkiben tudom, s azonnali ellátározás, miben nincs mi visszatartson akárkit, — s mi csinálhatunk Háromszéknek, sőt a hazának egy örömteljes napot; mert azt merem mondani, hogy Buda-Pestet kivéve nem ismerek az országban helyet, hol szebb protestans egyetet lehetne állítani, mint Háromszéken.

Azon — előre is oly jóleső — reményben hogy márczius 20-án százankint fogunk kezét a nemes munkán — szívből üdvözölve Háromszék értelmiségét, a gyűlésre harmadikszor is meghívom.

Zágon 1873. év márczius hó 10-én.

DEMETER SÁMUEL,
 az egyet alelnöke.

435. I. 1873. sz.

Hirdetmény

távirdai mellékállomás vezető kiképzésére egy újabb tanfolyamnak megtartása tárgyában.

Mellékállomás-vezetők képezésére egy újabb tanfolyamnak megtartása válván szükségessé, annak folyó évi April hó 15-én Brassóban leendő megnyitása a nm. keresk. m. kir. miniszterium idei márczius 1-éről kelt 1884/627 sz. kibocsátványára alapján elrendeltetett. Ezen legalább hat hétig s legfeljebb két hónapig tartó tanfolyamba fölvetetnek mindazon férfiak és nők, kik

- 1) a magyar korona területén születtek;
- 2) a nők ha a 18 évet, a férfiak ha a 20 évet betöltötték, de a 30-ik évet még tul nem haladták;

3) a nők ha egy felsőbb köz- vagy tanításra jogosított magánleánynevelőt, a férfiak ha a teljes 4 osztályu elemi iskolát, vagy mint katonák az altiszti iskolát legalább kielégítő sikerrel végezték; — magyarul és németül beszélnek és ugyanezen nyelveken tisztán, könnyen olvashatólag írni tudnak; megjegyztetvén, hogy más honi vagy idegen nyelvek tudása az illetőkre nézve előnyül fog szolgálni;

4) ép és egészséges testalkatuk;

5) fedhetetlen jó erkölcsük, illetőleg jámbor, józan életük.

Azok, kik ezen tanfolyamba belépni kívánnak, kötelesek e részbeni kérelmeket sajátkezűleg írva, és a tentenlitett követelményeket igazoló okmányokkal u. m. kereszt- vagy születési levéllel, iskolai, orvosi és erkölcsi bizonyítványokkal fölszerelve, a kolozsvári m. k. táv. igazgatóságához legfeljebb f. é. April 1-éig benyújtani; a családok kérelmükben ezen körülményt, valamint netaláni gyermekeik számát is említsék meg.

A katonák vagy már más szolgálatban álló egyének kötelesek folyamodványukat hatóságaik útján benyújtani.

A kitűzött határidőn tul beérkező, vagy a szükséges elméleti előkészültségről s más megkívántató tulajdonságokról szóló bizonyítványokkal föl nem szerelt kérvények nem fognak tekinthetbe vétetni.

A tanfolyamra fölvettek erről tudósítván kötelesek april 15-én Brassóban a táv. főállomási gondnoknál felvételi okmányok előmutatása mellett jelentkezni, mely alkalommal nyelvismeretük valamint szép és helyes írásuk tekintetében egy előzetes vizsgálatnak fognak alávetetni.

Minden tanfolyamhallgató kivétel nélkül köteles a beiratás alkalmával az ekkor neki átadandó szolgálati utasítás és távirdai térkép egyegy példányáért o. é. 2 forintot a távirda gondnoka kezébe lefizetni; más díj fizetésre azonban semmi szín alatt sem kötelesek.

A magyar nyelven előadandó tantárgyak lesznek:

1) népszerű villamosságtau;

2) gép és kapcsolóstan;

3) földrajz — különös tekintettel a távirda hálózatára;

4) szolgálati utasítás;

5) a távirda vezetékének építésének főbb elvei;

6) a gyakorlati távirda szolgálat.

A tanfolyam bevégeztével a hallgatókkal minden előadott tantárgyból részint szóbeli részint írásbeli szigoru vizsgálat fog tartatni, a távirdaigazgató vagy egy igazgatósági titkár vezetése és felügyelete alatt.

Azok, kik a vizsgálatot jó sikerrel állották ki, képességüket igazoló bizonyítványt nyernek, a vizsgálat és szorgalmukhoz képest érdemük szerinti sorozatba iratnak, s ily renddel az üresedésbe jött állomásokra 300 frt. évi fizetés s szabad lakással vagy a szokott labór illetménynyel, nyugdíjra való igény nélkül mellékállomás vezetőkké, vagy a nők nagyobb távirda hivatalokhoz kezelőnékké fognak kineveztetni.

A kik a vizsgálat gyenge eredménye miatt nem találtatnak képeseknek, pótvizsgára sem az alkalommal sem később semmi esetre sem bocsátatnak, azonban még egy második tanfolyamra fölvetethetnek, de ha akkor sem kapnak legalább „képes“ osztályzatot, sem egy további tanfolyamra fel nem vétetnek, sem osztályzatukat új vizsgálattal nem javíthatják ki, s a magyar királyi távirda intézetben még magánvállalkozókul sem alkalmaztatnak.

Kelt Kolozsvárt 1873. márcz. 10-én.

M. kir. távirdaigazgatóság.

Valami a vámügyről.

Országunk állapota természetben egy pár év óta nagyon kedvezőtlennek mondható, a mit igazol az, hogy Oláhbonból Erdélybe a törökbuza, rozs, buza, árpa és más gabonanem nagy mennyiségben szállítottik be.

Ily helyzet és viszonyok között az elsőrendű szükséglet megadóztatása nem helyes, már pedig a bevételnél a vámoknál ez történik, bár csekély a váma e gabona nemeknek, de mégis 27 kr. mázsájától ily nagy szükségben nagyon drágítja. Éppen ezért ideje lenne már, hogy az embernek elsőrendű szüksége bevételi vámtól felmentessék s ez vettessék nagyobb mértékben a másodrendű vagy a fényüzési cikkekre, erre nézve nagyon is czélszerű lenne a vámjegyzék reforma, mit is a kormánynak mihamarabb eszközölnie kellene; a kezdet igaz hogy nehézséggel jár, de hogy 6 év óta még e tekintetben semmire se mentünk az áll. Tudomásomul úgy jutott, hogy kormányunk egy szakértőt a vámtörvény átdolgozásával és a vámjegyzék (tarifa) javításával megbízott, ki munkáját már évek óta a p. ü. miniszteriumhoz benyújtotta, de még eddigelé eredménye semmi sincs.

Ez előtt egy pár hóval a pénzügyminiszter megádatott, hogy a vámokra nagyobbára oly egyének vannak alkalmazva, kik a hivatalos nyelvet nem bírják, mi igaz is. Védelmi miniszter ur felhozta, hogy magyar szakértők nem igen vannak; szerény nézetem szerint a hiány abban keresendő, hogy nincs egy vámtörvény is eddigelé magyar szövegre lefordítva, s a német szövegü is hiányos, mivel sok utasítás és ellenredeklet adtak ki és sok áru elvámoztatása nagyon helytelen; épen ezért azon kellene lenni, hogy mihamarabb egy correct magyar szövegü vámszaki könyvünk legyen, hogy a kik hivatalosnak éreznék keblökben, erejük és tehetségük szerint magukat kellőleg elkészítve használható államhivatalnokok legyenek.

A mi pedig a gabona nemeket illeti ily viszony és állapot között, hogy a nép sorsán enyhítsünk a szabad vámkezelésnek engednek tért, egyszerűsind a szesz-főződéknél használatát korlátozom. Igaz, hogy a fogyasztási adó ekkor csökkenne, de a földnépe a mindennapihoz csekélyebb összeggel jutna és egy nagy jótétemény tétetnék vele, mert úgy is a jobb kéz a mit adna a bal a vagyoniag tehetősebbek másodrangú szükségletétől vagy fényüző cikkeitől visszakapná.

Mondhatná valaki, igen de a munkabér nagy, szükséges hogy a termények ára is aránylag növekedjék; ez annak is a rendje, de az a baj hogy a földműves befektetett tőkájének kamatját egy pár évtől fogva nem kaphatja ki, s ő maga is kényserítve van rövidítve tőkáját, gabonát vásárolni, igen mert a rossz időjárás a házi szükséglethez megkivántató gabona nemet se adá meg, ily körülmények között nagyon óhajtandó lenne, hogy a kenyér ne adóztassék meg, mely legelső szükségletét képezi a testnek.

Árva i.

Elnyel minket Románia!

A bukaresti félhivatalos „Poporulu“ 132-ik száma közöl egy cikket, melynek ismertetése, mint más nyakafacsart következtetésü s föllengő ábrándozástól folyó eszmezavar mellőzendő lett volna, ha cikkirő (ki magyarországi bánági polgártársunk!) s a félhivatalos szerkesztő oly nagy sulyt nem fektetnének annak jelentőségére, hogy arra minden román figyelmét fölhívni jogosultaknak nem éreznék magokat.

Levelező, missilisében értesíti a szerkesztőt: hogy mintegy 3—4 hó előtt olvasván a Berlinből kikerült „balhíreket“ (baljoslatu mozgalmak) s több havi tanulmányozás, kutatás után — ezekben adja magyarázatát:

Német, helyesebben Poroszország jelenleg szövetségben áll Ausztria és Olaszországgal, azonban nem szívesen látja Ausztria tovább is német tartományokat bírjon, — utálja tehát öt kárpótlásul — keletre! Ugyde a muszka mindezt nem fogja behunyt szemmel nézni, Poroszország tehát a muszkának hadat izen, — másfelől a lengyeleket — menny és föld ígérete mellett lázadásra bírja, kiknek segítségül aztán Ausztria is a muszkára ront s az így legyőzött Oroszországgal elbánva létesül a német uralom a feketetengerig — föltéve: hogy a háboru alatt Olaszország az osztrák slávokat és románokat féken tartja!

Poroszországnak okvetlen szüksége van háborura s különösen Oroszország legyőzésére, mert attól fél: hogy ha még 7—8 évig béke leend — Franciaország megifjult erővel fogja öt számadásra vonni.

Azonban az Orosz- és Franciaországok közti szövetség biztos kilátásban van s ezekkel Anglia, Törökország és mi (t. i. Romania) társulni fogunk s 1875,

vagy 1876-ban kész az európai háboru. Nekünk románoknak e küzdelemben fényes szerep jutott, ha minden fényverfogható férfi teljesíti kötelességét, a nők pedig fényüzésük s más filléreiket a haza oltárára áldozzák. Két nagy hadoszlop (25 ezer) Ausztriába rontunk, Kárpatokon tuli testvéreinket is fölfegyverezzük s rá mozdulunk Ausztriára: „add vissza Erdélyt és Bukovínát, melyeket tőlünk raboltát!“

Igen, nekünk a szabad románoknak kell megindulnunk: hogy Erdély, Bánság, Bukovina, Marmarosország, Körösországban még rabszolgaságban élő testvéreink bilincseit szétörjük s harcolni fogunk Torda, N.-Szeben s Fogaras térein — a romanismus ügye s a szabadságért, melyért Mihály, Hóra és Jancu küzdöttek. S ha ez megtörtént alaptért nyerünk arra; hogy Dácia többi tartományait is a Tiszáig — meghódíthassuk!

A „Poporulu“ 133-ik számában ismét egy berlini névtelen levél zaklatja a román kedélyeket. Az európai háboru küszöbön van, melyben a románoknak szép szerep jutott. Poroszország — ugymond — helyesebben a junker párt nem nyugszik, míg az apróbb német államokat magában nem olvasztja s létesít egy nagy Németországot, — Olaszországnak is meg kell kapnia Tirolt és Istriát, Nizzát és Savoyát. A hárekin ruhájú Ausztria kénytelen leend a még birtokában levő német és olasz tartományokat átengedni s kárpótlásul a Balkánig fog terjeszkedni. Anglia, Orosz- és Törökország — szövetségben Franciaországgal — a közös ellenség ellen koalícióba fognak lépni, mert mindenkinek van félteneivalója.

Ha Románia semleges marad — az orosz, vagy osztrák invázióknak leend kitéve. Ha pedig a szövetségesekkel társulva sikra száll: kivívhatja az összes román területek egyesítését és függetlenségét; a legrosszabb (megveretés) esetben pedig biztosítja jelenlegi határait s nemzeti szabadságát — a szövetkezett hatalmak garantiája alatt. Az első esetben egyesítve minden román tartományokat a Tiszáig, Dnisterig és Dunáig, Oroszország pedig elvonná Gácsországot s a mostani Lengyelországot.

S hogyan gondolja levelező, hogy mindez végrehajthatik?

Mi románok — egyfelől az orosz, másfelől a török seregekre támaszkodva, 4 nagy hadoszlopban (per 30 ezer) berontanánk Erdélybe s a Bánságba, odavaló testvéreinket is fölfegyvereznénk s működésünk célpontjai volnának: Páncsova, Temesvár, Arad, Déva, Gy.-Fehérvár, Kolozsvár, Beszterce és Usernovicz. S mindezt csak is a főlebbi föltételek s szövetségben érhetjük el: mert ellenkező esetben bármely biztosítékunk a német-osztrák-magyar hitszegés által rövid időn megsemmisítenék.

Lássuk mindezek ellenében mivel bírnak? 1. Nincsenek embereink. 2. Nincsenek lovaink. 3. Nincs fegyverünk. 4. Nincsenek ágyúink. 5. Nincsenek begyakorlott katonáink. 6. Nincs tisztikarunk. 7. Nincs törzskarunk s a tb. s a tb.

Mindezek iránt gyorsan kell intézkednünk s különösen arra törekednünk: hogy Szerbiával együtt a Duna mentén hegyi ágyutelepeket állítsunk, hogy szükség esetében egy osztrák-magyar flottillának átkelését megakadályoztassuk.

A román lapok nagy hűhóval veszik át a „Confederatione Latina“ czimu lap azon cikkeit, a melyben írja, hogy a románok a latinság lengyeljei, a kik szét-darabolva vannak a török, orosz és német-magyar kényuralom alatt, azonban úgy a mint a nyugati Itália lerázta az idegen urakat nyakáról, hogy egyesülhessen, rázzák le a keleti Itália románjai a jármat, hogy egy nagy keleti latin birodalmat alapíthassanak. A magyar nemzetről így ír: „Ezen nemzet valóban egy nagyon erélyes nemzet, azonban ha ellent akar állani a román egységnek, elfog separtetni a latin nemzetek sokassága által.“ —

Nó ezektől mi nyugton alhatunk a szász comes védő szárnyai alatt. A „Szászország“ integritását, — mint magyarellenes institutiót — a Magyarországot felfaló Romania bizonynyal nem fogja bántani.

Lapszemle

a királyföld rendezésére vonatkozólag.

II. A „Federatiunea“ 14-ik sz. írja:

Nem czélja a javaslat részleteit tárgyalni, csakis azt akarja kitüntetni, hogy mily atyailag jár el ezen kormány, a midőn 270,000 román és 50,000 más nemzetiségü lakóját a királyföldnek a 150,000 szász kedvéért ezek hatalmába adja.

Öt éve annak, a mióta a kormány az erdélyi Ki-

rályföld szervezése kérdésével kellett hogy foglalkozzék: vártuk, hogy a kérdést tanulmányozván, annak megoldása kedvező lesz, s ki fogja elégtíteni azokat, a kik reá oly keservesen várokoztak; most azonban, a midőn az eredmény előttük van, fájdalommal kell kinyilvánítanunk, hogy ezen mű is méltó azon kormányhoz, a melylyel jelenleg meg vagyunk áldva.

Nem lehetséges az, hogy 2,050,000 erdélyi lakónak nyílt és határozottan megállapított közvéleménye, a melyet többször és ismételten kinyilvánított egy életkérdésben, a kormány füleibe ép úgy ne jutott volna, a mint oda kellett hogy jusson a szászoknak hazafiatalan és önző tendenciájuk is; s mégis jelenben egy előterjesztést készítet, a mely a legjogosabb s méltányosabb kivánalmakat semmibe veszi s lábball tiporja azon nemzetiségeket, a melyeknek nincsen egyebb bünök mint az, hogy nem tartóznak a szeretett s kiválasztott szász nemzethez. A kormány elég erősnek érezte magát arra, hogy az erdélyi nagyfejedelemséget megdöntse, az 1868^{3/4}-ik évi országgyűlésen hozott s szentesített törvényeket eltörölje, s hogy a „Román nemzet“ politikai nemzeti létét Erdélyben megsemmisítse, de hogy a szász nemzettel szemben fellépjen, erre nem érezte magát eléggé erősnek.

A királyföldi románok azonban biznak a törvényhozó testület jogos érületében s remélik, hogy ez méltó akar és fog lenni magasztos hivatásához s tisztelven az egyenlőséget, nem fogja követni a kormányt sem az engedékenységben, sem a rossz irányban.

A magyar képviselők remélik, hogy valóságban magyarázóik lesznek a közvéleménynek, a mely e tárgyban a hírlapjaikban található, a mi pedig a nemzetiségi s különösen a román képviselőket illeti, tudjuk, hogy nem fognak késni, hogy első sorban megfeleljenek kötelességök és hivatásoknak.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése márczius 8-án.

A honvédelmi miniszterium költségvetése tovább tárgyalatásánál Kerkapoly a közös hadsereg érdekében is felszólt. Ezután egész váratlanul a pénzügyminiszteri budgetre is átlament a ház, s minden általános vita nélkül azonnal a részletekbe bocsátkozott, s azokat is kezdte lemorzsolni. A bankkérdés nem jött szóba. —

A képviselőház ülése márczius 10-én.

Miután Lukisch Bódog három törvényjavaslatot adott be, a pénzügyminiszteri költségvetés tárgyalásánál Horn indítványt tett az iránt, hogy az állam jövedelmeiről hónaponként tegyen közzé a pénzügyminiszter kimutatást, mire nézve Kerkapoly megígérte, hogy évnegyedeankint kész közzé tenni a kimutatást, az adóbefizetések is ily időközben szokván történni. Észrevételek tétettek még a szeszdadónál Molnár György, a dohánynál Móriéz Pál, Horn Ede, Német Albert részéről és végre Vidliczkay szóba hozta a alszólvidéki erdők eladását. Ez utóbbira bő felvilágosítást adott a pénzügyminiszter, késznek nyilatkozván az e tárgyra vonatkozó iratokat a ház asztalára letenni, melyeknek megvizsgálására a ház azután bizottságot választthat.

A képviselőház ülése márczius 11-én.

A képviselőház ma befejezte a költségvetés tárgyalását; hátra van még a budgettörvény megalkotása, mely a megszavazott tételek alapján a jövő héten a ház elé kerül. A ház holnap és holnapután teljesen pihen, pénteken azonban osztálygyűlések tartatnak.

Vidék.

Bodola, 1873. márcz. 12-én.

Tisztelt szerkesztő ur!

Midőn a /- alatt tisztelettel idezárt aláírási ivvel 25 forint készpénzt a „Székely történet pályadíj alapja javára“ illető helyre leendő juttatás végett van szerencsém beadni: nem titkolhatom megbotránkozásomat a felett kinyilatkoztatni, miszerint: „míg névsoromban négy született román neve diszlik, hajdan első székely családok utodjáié hiányzik.“

Ez sokban így van nálunk!!!

Azért is tisztelettel kérem becses lapjában felhívni, hogy tekintsék az eszmét, és ne a személyt — s igyekezzenek már valahára az „előítéletek“ szivonalán felül emelkedni; mert a „földforgása“ kedvükért meg állani nem fog, s ha nevéket egyszerű polgárok sorába iktatni nem akarják: szeretném püspök Fogarassy ö exjaé mellett látni.

Tisztelettel

KÓSA SÁNDOR,
bodolai birtokos.

U. J. Egyszersmind ezen két darab okmányt bocsátom tekintetes Jakab Elek ur rendelkezésére: míg többeket szerezhetnek. K. S.

Gyűjtő ivemen ezen adakozások történtek:

Bodola: Cserei István, alezredes 2 frt. Kósa Sándor 1 frt. Czirmes György 1 frt. Mészáros György 1 frt. Dudás György 50 kr. Gábós István 50 kr. Márkuj György 50 kr. Farkas György 50 kr. Kiss Pál 2 frt. Vassiliu Purece 1 frt. Szabó Ferencz ref. pap 1 frt. Erődi Bálint 1 frt. Eber Albert 1 frt. Csizsér Ferencz 1 frt. Kupferstich Manó 1 frt. Virág József 50 kr. Kovács Bálint 50 kr. Nyén: Soos József k. pap 1 frt. Soos Ferencz ref. pap 1 frt. Mátyás Lajos 50 kr. Lőrincz Lajos 1 frt. Dogárin Eusebius 50 kr. Csernátfalva: Szikszai János 50 kr. Türkös: Lajos Mózses r. cath. pap 30 kr. Lengyelfalva: Bálint Ferencz 50 kr. Brassó: Pillis Mihály 3 frt. Összesen 24 frt. 30 kr. Kipótoltam 70 kr. Ez alpra beadtam összesen 25 frt. irva huszonöt forintot.

Kelt Bodolán, 1873. márczius 12-én.

KÓSA SÁNDOR.

S.-Szt.-György, 1873. márczius 1-én.

I.

Zajzon Károly, Kése Gergely, Schwarz Frigyes és Demeter Ferencz helybeli iparosok, itten Sepszi-Györgyön mult február hó 23-án a városház dísztermében polgári táncestélyt rendezvén, a bevételből fenmaradt 10 — tíz osztrák forintot szivesek voltak a sepszi-szentgyörgyi református tanodának ajándékozni.

Említett polgároknak ezen eljárása annyival méltánylandóbb, mivel e táncvizigalom nem volt tüzetesen jótékony célra hirdetve, s emellett — bárha ily vigalmak ez előtt is majd minden évben tartattak — ez a legelső eset, hogy a felesleges bevétel jótékony célra fordítottatott volna.

A mily kedves kötelességemnek ismerem tehát nevezett iparos uraknak helyes kezdeményezését s dicséretes érdeklődését a tudományos művelődés iránt köz-tudomásra hozni, — ép oly meleg érzettel nyilvánítok, szives adományukért, tanodánk nevében hálás köszönetet!

VAJNA SÁNDOR,
tanoda igazgató.

II.

Sepsi-szék egyik közbecsülésben állott birtokosa, szemérfai Bora Dávid folyó évi márczius hó 9-én 62. éves korában, övéi mély szomorúságára, jobb életre szenderülvén: ez alkalomból az idvezült kesergő nővérei: Ágnes és Zsófia kisasszonyok, az elhunyt szelid és nemes jelleméhez méltólag, — a szokásos gyászszüneti lakoma helyett — üdvösebbnek találták a sepszi-szentgyörgyi ref. algymnáziumat 100 — száz osztrák forint készpénz adományban részesíteni.

E tény a mily örvendetes jele egyfelől a torozási lakomákat elítélő helyesebb világnézetnek; ép oly kétségtelen bizonyítéka másfelől a jeles Bora család tanügy iránti hazafias érdeklődésének s emelkedett gondolkodásának.

Fogadják azért a nemesszivi adományozók, kegyeletes adományukért, a javalmazott tanoda leghálásabb köszönetét s egyszersmind méltányló elismerését mind-azoknak, kik e tanintézetet pártatlan áldozatkészséggel létre hozták, s újabb áldozatokkal is fentartani igyekeznek.

VAJNA SÁNDOR,
igazgatótanár.

K.-Vásárhely 1873. marc. 12-én

Tisztelt Szerkesztő ur!

Városunkban néha oly események történnek, melyek a nagyvárosi világban is számot tennének.

Közelebről itt K.-Vásárhelytt östéli 1/2 8 óraker valami Havelka Titusz nevezetű egyén bemegy Kovács Károly kereskedésébe, ki épen a boltot bezárni készült — s heringet kér.

A kereskedő bemegy a magazinba s lehajlik a hordóba, hogy válaszson. Ez alatt Havelka utána megy s a mint lehajlottan keresgél, egy kézi baltával illetőleg fokával olyat sújt fejének hátsó részére, hogy csaknem eszméletlenül rogyott össze a kereskedő, kiben még volt annyi lélekjelenlét, hogy az arcára irányult másodikori ütést kezével kiparirozta, s megragadván a tettest — a boltból kiteszkolta.

A rablógylkossági kísérlet — mert nyilván az volt — így csak is a kísérletnél maradt, s ha netalán az ütés erősebb, vagy a sapka nem enyhíti a súlyos ütést — egy kereskedő áldozatul esik.

A tettes másnap reggel befogatott, de olyan hamis és álhíreket terjesztnek szét, s annyira beburkolni

igyekeznek a tiszta valót, hogy nem lesz csoda tán a kereskedő Kovács Károlyt fognak sokan gyanusítani.

Közölni kívántam ez esetet és felhívom a tek. kir. ügyészség becses figyelmét e tényre, mely eset büntetést érdemel azért is, mert a kereskedő még saját kereskedésében sincs maholnap biztos helyen.

X—Y—Z.

Külföld.

Konstantinápolyban Thalil pasha tüzer főnök elnökelete alatt egy bizottság tervet készít a Bosporusnak torpédókkal való védelmére.

A török kormány a trónörökösödési kérdésben meghasonlott s a miniszterium lemondását beadni szándékozik.

Barcellonában a föderatív köztársaság proclámtatott; a miniszterelnök oda utazott. — Portoricóban a köztársaság a rend megzavarása nélkül proclámtatott.

Madridban egy forradalmi központi szövetség alakult. A minisztertanács, Figueras távolléte alatt Pi-Margallt bizta meg az elnökséggel.

V e g y e s.

(Márczius 15-én) negyedszázados évfordulója alkotmányunk kivívásának — azon alkotmánynak, melyet most is élvezünk (vide: Sachsenland!)

(Az erdélyi gazdasági) egyesület márt. 13-án tartotta a tanácsház nagy termében közgyűlést csekély számú tag jelenlétében. A pénztár állásáról tett jelentésből kitétnik, hogy az egyesület activ vagyona 1872. decz. végén 74,026 frt. 82 kr. A lelépő választmány helyébe megválasztattak: Elnök gr. Mikó Imre, alelnök b. Huszár Sándor, Tisza László.

(Bach és Schmerling) korszakának drága emlékei láthatók a tömösi m. kir. fővármivatal térségén, hol ily felirat pompázik: „Amtsplatz des k. k. Hauptzollamtes II. Classe in Tömös.“ E felett díszlenek nagy pompában a kétfejú sasok. E néma madarakra nem lenne szükségünk, úgy is a valódiak gyakran nagy szárnyasattogással töltik be a levegőt; jó lenne, ha helyökbe országunk czimerét illesztenék oda, mert az idegen utazók téves fogalmát felderítené.

(Bach korszakában) ha vagy egy Beamter a pecsétnyomót felfordítva nyomta az irományra rá, t. i. hogy a sasok feje lefelé csüngött, a szegény Beamter főnöke által állam felforgatni akarónak nevezetett, s ha másodsor is véletlenül ismételte, komoly következménye lett. Az alkotmányos aeraba pedig több hivatalnok a magyar czimert az irományokra felfordítva nyomja, hogy mi is elismeréssel legyünk az ily hivatalnokok ügyessége iránt, figyelmen kívül nem szabad ezt hagynunk.

(A kézdi-szászfalvi) rom. kath. iskola felépítésére a királyné 100 és Fogarassy Mihály püspök is 100 frtot adományoztak.

(A kolozsvári nyomdászok) munkaképtelenné vált pályatársaiknak segélyt nyújtandók, egy pénztárt alapítottak, melybe maguk már hetenként fizetnek s e nemes cél pártolására felhívják a nagy közönséget.

(Az erdélyi szászok,) mint a „N. Fr. Presse“ írja a bécsi világhiállításra szánt magyarországi tárgyakhoz sokféle különlegességgel járulnak. Népies butorokkal ellátott szász paraszt lakot építenek, melyben a világkiállítás ideje alatt egy szász pár család fog lakni, Michelsbergből. Az ősrégi szász viseletek, bundák, ingek s a sajátos butorozat az idegenek figyelmét bizonyára lekötik. A látogatók közt az erdélyi szászok bevándorlásának történetét tárgyzó röpiratot fognak kiosztani. A kiállító Schochterus Károly n.-szebeni birtokos, ki egy művészi gondnal kiállított szekrényt telve eredeti szász paraszt öltözetekkel, a világhiállítás után az austriai muzeumnak szándékozik ajándékozni.

(Gróf Szapáry Gyula) belügyminiszter márcz. 8-án minden intézet és vállalat vezetésétől és igazgatótanácsi állomásáról lemondott.

(A magyar vasesárdában) a világhiállítás tartama alatt eredeti magyar bort fognak mérni magyar cigány zene mellett.

(Repülő gép.) Haynald István mérnök új repülő gépet talált fel, melynek segélyével egy óra alatt 10 posta mértföldi utat lehetne megtenni. Találmányát átengedi a magyar közönségnek, ha a közönség a gép kiállításának valamint az előállításának fáradságát 20 ezer frttal megfizetné.

Közgazdaság.

Mi lesz gyermekeinkből Rikán belől?

(Folytatás.)

Azt mondom, hogy az állattenyésztésben is többet nyer a kisbirtokos tagosítás után — mint a nagybirtokos.

Tagosítás után az ugar megszűnik, takarmányplánta természetűdik, nyári istállózás felállítatik, közös csordatartás is megszűnik, s ennek következtében a marhavész is. A nagybirtokos marhái közül 1—2 pár ha el is pusztul marhavészbe — marad is; ha nem marad — mást veszen. A kisbirtokos ekéje megáll ily csapás után.

A kisebb birtokos kevés marhát maga szokta gondozni, vagy fiai által gondoztatni; a nagybirtokosok cselédjei által, már pedig a cseléd Bécsben is csak cseléd.

A gazda szeme lizlalja a marhát; a cseléd keze kiveri a marha szemét.

A kisbirtokos keze alatt tagosítás után hamarabb nevededik egy pár kanca, vagy egy pár tehén után egy értékes csikó, vagy bornyu: mint a nagybirtokos keze alatt 3—4 pár után.

Én a kisebb birtokosok szorgalmát, életre valóságát, az állattenyésztés iránti szenvedélyüket ösmerve: tisztán hiszem, hogy tagosítás után luczernást állítva, ugarban nyári takarmányt természetve, nyári istállózást felállítva, vastagabb trágyázás által szántóföldjeit javítva; nem 1—2 kis birtokból lesz idővel — hanem is nagy, de közepes birtokos.

Még egyre figyelmeztetek édes gyermekeim. A tagosítás szükségét a kormány átlátja. Ennek meg kell történni, ha későbbre is. Most csaknem barátságos uton kivihető. Mit hoz az idő! nem tudom.

Egyeztetek meg a helység házában abba is, hogy a tagosítást végrehajtó bizottmányok adassék oly utasítás, hogy minden család egy tagba kapja ki családi illetékét s ebből hasittassék ki a család minden tagja illetéke.

A törvény nem rendelkezik ugyan ily kihátsításról, de közmegegyezés után nem kivihetetlen. Ily családi kihátsításnak sok jó oldala van. Idegen bé nem férkezhetik a családi rátába, mivel ha egyik vagy másik szükségétől kényszerítve, el is ad vagy egy hold földet, nem hiszem, hogy egy székely családnak is lenne családja iránt oly háládatlan tagja, hogy látván a kevesebb költség, kevesebb fáradsággal elérhető nagyobb jövedelmet: meg ne adná érte azt, mit valójában megér.

Ezt ne tekintsetek tulajdonosi jog korlátozásának, hanem oly eszköznek, mely által a tulajdon iránti tűz éled s legalább a családi ráta egy tagban maradása hosszabb időre biztosítottatik.

A régi törvények nem annyira kimélték a székely ember fejét — mint birtokát.

Lelketekre kötöm édes gyermekeim, hogy inkább az élettől váljatok meg: mint tagosítás után kikapott birtoktól, vagy annak csak egy barázdájától.

Ha több gyermeked lesz, Pista fiam! beszélj ellükre, hogy birtokot ne daraboljanak. Eléltsd meg nekik Kölcsey levelét, melyben öcséseit ily módon figyelmezteti: „Minden a mi szerfelett sok részre oszlik, önkicsinységben elenyészik.“ Ne daraboljátok el azt a rétet, mely atyai kormányunk beleegyezésével a családnak kiadatott: hanem a testvérek közül egy vegye haszonbérbe, s fizessen a többi testvéreinek terményekben, vagy pénzben évi haszonbért.

Ha testvérek vagy rokonok közül ily vállalkozó nem akadna — mit nem hiszek — egyezhetnek más jó módú földműveléssel is; de eldarabolt, elaprózott birtokban gazdálkodni nem tanácslom.

Azon testvérek, kiknek csekély birtoka ily móddal ment haszonbérbe, legyenek — mint fennebb is mondom — szegődségesek; sőt ha rendes napszamosok lesznek is: akkor is többet nyernek napi bérrel, mint a gazdasággal. Azomban melyiknek kedve lesz a mesterségre, azt vidd Brassóba kézi mesterségre.

Én ugyan, Pista fiam megvallom, annyira szeretem a mezei életet, hogy ha 30 fiam volna is, mind gazdának nevelném; de nem azért, hogy maga kiskörü gazdaságban maga részére folytasson gazdaságot; hanem azért, hogy a nagyobb birtokosoknak legyen szegődséges gazdája.

Ha módomból volna benne, mind gazdasági intézetbe jártatnám, de nem oly intézetbe hol §-okat tanítanak.

A régi világbeli híres gazdai író is elismerte a mezei tudomány előnyeit, midőn ezt mondja: „Ügyvédek nélkül is lehetnek virágzók a városok, de földművelés nélkül se nem létezhetnek, se nem táplálkozhatnak a halandók.“

Azomban Pista fiam, ez tulságos szenvedély; ezt követned nem szabad. Ha módod lesz annyi, hogy gazdasági intézetbe küld valamelyik fiadot — ezt nagyon szeretném, ezt óhajtom. De hogy eldarabolt kevés birtokaiha gazdálkodjanak — azt éppen nem kívánom.

(Folytatása következik.)

Bécsi tőzsde es pénzek Brassóban márcz. 13.

Table with exchange rates for various currencies and commodities like gold, silver, and paper money.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

Pályázat.

A Hosszúfalusi (Brassóvidéki) ág. hitv. ev. szentegyházban megüritelt, 315 frttal o. é. szabad lakással, kertek s némely mellékjöveldelmek élvezetével díjazott segédlelkész állomásra ezennel pályázat nyitattik.

A szokott segédlelkész teendőikön kívül kötelessége leendő az illetőnek a helybeli magyar községi iskola fűrészezei lakosztályában a segédtanítói hivatalát is viselni, melyért szintén még jár 25 forint és 6 német öl fa fizetése, melyből azonban osztálya terme is fűtendő.

Pályázni kívánók felhivatnak úgy segédlelkész, mint tanítói képességüket, valamint egyházi énekeinkben való jártasságukat kimutató bizonyítványokkal felszerelt folyamodásukat folyó évi ápril 5-kéig a „Hosszúfalusi ág. hitv. év. Presbyteriumhoz“ bérmentesen beküldeni. — Molnár Victor, ev. lelkész.

Árlejtési hirdetmény.

Felső-Fejérmegye Héviz községében egy a nagyméltóságú közoktatási miniszterium által megerősített terv szerint építendő emeletes iskolaház teljes elkészítése a folyó évi márczius 24. árlejtés utján ki fog adatni. Az árlejtési feltételek megtekinthetők Hévizen az iskolaszék elnökségénél.

Héviz, 1873. febr. 28-án.

Gutenau Károly, elnök.

22 3—3

1637/1873 sz.

28 1—1

Hirdetmény.

F. év márczius hó 22-én délelőtt 10 órakor a helyi tanácsház üléstermében a sétatéri kávéháznak f. é. márczius hó 24-étől 1882. év szent Mihály napjáig tartó haszonbérbeadása történik árverezés útján. A kikiáltási ár 1300 o. é. frtban állapított meg.

Vállalkozók a kikiáltási ár 10 % nyi bálnatpénzzel ellátva említett időben és helyen jelenjenek meg.

Az árverezési feltételek addig is a tanácsház kiadóhivatalánál megtekinthetők.

Brassó 1873. év márczius hó 12-én.

A városi és vidéki tanács.

Kiadó szoba.

Ó-Brassó hosszú-utca 272. szám alatti házban (az ugynevezett „fehér ökörnél“) egy az utcára néző, külön bejáratú ellátott szoba kibutorozva hozzá tartozó, esetleg előszobával is használható konyhával együtt — azonnal kifogadható. Bővebben értekezhetni ugyanott. 24 3—3

A tusnádi fürdőn

az ugynevezett „K.-Vásárhelyi“ épület 15 lakószoba, 4 konyha, 4 pincze és istállóval a folyó évi idényre olcsó áron

haszonbérbe

kiadó, vagy örök áron is eladó. 23 3—6 Értekezhetni Kézdi Vásárhelyi kereskedő KOVÁCS ÁRON urral, levél útján is.

Eladó butorok.

Több garniturok, divánok, kanapék, szekék, politirozott és lakirozott chiffonérok, fiokos szekrenyek, kihúzható asztalok, hajtott és több alakú nádszék, arany rámas tükörök, olaj festmények s a tb. a legjutányosabb árért megszereshetők. A nagyérdemű közönség számos látogatását kéri

Papp Ferencz,

asztalos, kárpitos és nádszék-gyártó; butorraktára a klastromkapunál.

2 14—0

Brassai áru-tőzsde márczius 14.

Large table with multiple columns listing market prices for various goods like flour, oil, sugar, and other commodities.

Bizonyítvány.

Popp G. J. cs. kir. udvari fogorvos urnak Bécsbe Bognergasse 2. sz. Az ön által készített

Anatherin-szájvizet

megvizsgálván, teljesen ajánlhatónak találtam.

Opolczer,

a bécsi cs. k. kóroda rectora és tanára, száz k. udvari tanácsos stb.

Egészséges fogak.

A fogak és foghús tisztítása épen tartása és a szájbüsz eltávolítása végett Dr. Popp G. J. cs. kir. udvari tanácsos által gyártott

Anatherin-szájviz

a legsikeresebb minden eddig ösmert gyógyszer között, mivel általában semminemű egészségnek ártalmas anyagot nem tartalmaz, a fogak rothadását és borköképzését gátolja, fogfájástól, szájröthadás tól őríz és ezen bajt ha netán beállott volna rövid időn enyhíti, és végkép megszünteti.

Dr. Popp G. J.

növény fogpora annyira tisztítja a fogakat, hogy annak mindennapi használata által nem csak az oly nehezen távolítható fogkő távolíttatik el, hanem a fogak máza fehérségben és finomságban mindig nő.

Egy tégely ára 63 kr. o. ért.

Dr. POPP G. J.

Anatherin fog-pasztája.

Ezen fogkenőcs egyike a legkellemesebb fogtisztító szereknek, melyben semmiféle egészségellenes anyag nem létezik; ásványos részei pedig a fogzománczra hatnak a nélkül, hogy azt megtámadnák; egyéb alkreszei a zománczot és taktáryát felfrisítik, a szájrészeket az etheri olajok hozzáadása által megelevenítik, a fogak fehérségét és tisztaságát nagyban elősegítik.

Egy üveg ára 1 frt. o. é.

Kapható: Brassóban: Miller J., Fabiek E., Jekelius F. gyógyszerészeknél, S. P. Majlat, Th. C. Mantsu, Duschou J., kereskedőknél. Rozsnyón: Feuermann; Kézdi-Vásárhelyen: Babics Ede gyógyszerésznél; Fogarasban: Megay G. A. gyógyszerész; Köhalomban: Melás J. gyógyszerésznél és Kovásznán: Binder A. gyógyszerésznél. 26 2—0